Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
přednesené dne 22. března 2018 [1]

Věc C-390/17 P

Irit Azoulay,
Andrew Boreham,
Mirja Bouchard,
Darren Neville
proti

Evropskému parlamentu

„Kasační opravný prostředek – Veřejná služba – Odměna – Rodinné přídavky – Příspěvek na vzdělání – Odmítnutí náhrady výdajů na vzdělávání – Autonomní výklad pojmu ‚výdaje na vzdělávání' – Článek 3 odst. 1 přílohy VII služebního řádu úředníků"

I. Úvod

1. Stejně jako některé členské státy zavádějí rodinnou politiku zahrnující finanční složku, orgány Evropské unie pro své zaměstnance stanoví vyplácení rodinných přídavků. Tyto přídavky zahrnují příspěvek na domácnost vyplácený úředníkovi vyživujícímu rodinu, který je navýšen o příspěvek na každé vyživované dítě, jakož i příspěvek na vzdělání sloužící k pokrytí výdajů na vzdělávání vynaložených úředníkem z důvodu, že jeho dítě navštěvuje vzdělávací zařízení. Mezi účastníky řízení v projednávané věci jsou předmětem sporu podmínky pro získání nároku na posledně uvedený příspěvek.

2. Podmínky, které je třeba splnit pro získání nároku na příspěvek na vzdělání, byly změněny v rámci reformy služebního řádu úředníků Evropské unie v roce 2004. Pokud jde o základní a střední školu, tento příspěvek byl dříve úředníkovi vyplácen [2] bez ohledu na zařízení, které jeho děti navštěvují, zatímco reforma zavedla podmínku, že zařízení podléhá poplatku pro vznik nároku na příspěvek [3]. Jako cíl bylo stanoveno, že „příspěvek na vzdělání by se měl v budoucnu více přizpůsobit skutečným výdajům" [4].

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Tento příspěvek byl vyplácen paušálně. Vyplácení úředníkům, kteří jej pobírali, bylo postupně zrušeno v průběhu období pěti let [článek 16 přílohy XIII služebního řádu úředníků ve znění vyplývajícím z nařízení Rady (ES, Euratom) č. 723/2004 ze dne 22. března 2004, kterým se mění služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropských společenství (Úř. věst. 2004, L 124, s. 84; Zvl. vyd. 01/02, s. 130)].

3 – Článek 3 odst. 1 přílohy VII služebního řádu úředníků ve znění vyplývajícím z nařízení č. 723/2004. Podmínka poplatku se naproti tomu nepoužije v případě navštěvování *vysokoškolského* (nebo univerzitního) vzdělávacího zařízení; příspěvek na vzdělání se tak vyplácí ve formě paušálního měsíčního příspěvku ve výši horní hranice.

4 – Bod 26 odůvodnění nařízení č. 723/2004.

3. Evropský parlament na základě toho, že zařízení navštěvované dětmi navrhovatelů v řízení o kasačním opravném prostředku nepodléhá poplatku, jim v roce 2015 odmítl přiznat požadovaný příspěvek na vzdělání, přestože jim tento příspěvek vyplatil v předchozích letech. Navrhovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku mají za to, že jsou oprávněni k tomu, aby jej pobírali i nadále.

4. Toto rozdílné stanovisko má svůj původ ve zvláštním způsobu, jakým dotčená vzdělávací zařízení požadovala od navrhovatelů v řízení o kasačním opravném prostředku finanční příspěvek. Tato zařízení jsou totiž dotována z prostředků místního veřejného orgánu, což jim ukládá povinnost bezplatného přístupu ke vzdělávání stanovenou belgickou ústavou [5]. Pro zajištění svého financování se však dotčená zařízení opírají rovněž o neziskové organizace, se kterými jsou příslušným způsobem propojena a rodiče dětí jsou vyzýváni k tomu, aby jim hradili příspěvek. Navrhovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku žádají o náhradu tohoto příspěvku z titulu příspěvku na vzdělání.

5. V této věci týkající se veřejné služby, která je jednou z prvních věcí, o které Soudní dvůr rozhoduje v rámci kasačního opravného prostředku po zrušení Soudu pro veřejnou službu a začlenění jeho pravomocí pod pravomoc Tribunálu, je Soudní dvůr vyzván k tomu, aby určil, zda za konkrétních okolností projednávané věci Tribunál právem dospěl k závěru, že uhrazení takového příspěvku nemůže být pokryto příspěvkem na vzdělání.

II. Právní rámec

6. Právní rámec projednávané věci je vymezen následujícími ustanoveními služebního řádu úředníků Evropské unie (dále jen „služební řád“) [6].

7. V souladu s čl. 67 odst. 1 písm. c) služebního řádu rodinné přídavky, na které má úředník právo v rámci odměny, zahrnují příspěvek na vzdělání.

8. Článek 3 odst. 1 přílohy VII služebního řádu blíže stanoví podmínky pro získání nároku na příspěvek na vzdělání:

„Za podmínek stanovených v obecných prováděcích ustanoveních úředník pobírá příspěvek na vzdělávání svých dětí ve výši skutečných výdajů, které mu vznikly v souvislosti se vzděláním, až do výše 260,95 [eur] [7] měsíčně na každé vyživované dítě […], které dosáhlo nejméně pěti let věku a pravidelně a celodenně navštěvuje za poplatek základní nebo střední školu nebo vysokoškolské vzdělávací zařízení. Podmínka, aby školní docházka dítěte podléhala poplatku, se nevztahuje na náhradu nákladů na školní dopravu.

[…]“

5 – Článek 24 odst. 3 belgické ústavy.

6 – Ve znění použitelném od 1. ledna 2014.

7 – Tato částka byla použitelná v době rozhodné z hlediska skutkového stavu. V současné době činí 273,60 eura.

9. Na základě článku 110 služebního řádu přijal Parlament dne 18. května 2004 obecná prováděcí ustanovení týkající se poskytování příspěvku na vzdělání stanoveného v článku 3 přílohy VII služebního řádu (dále jen „OPU“)[8]. Článek 1 OPU rozlišuje mezi příspěvkem na vzdělání A, který je paušální a je vyplácen na děti mladší pěti let nebo ještě navštěvující základní školu, a příspěvkem na vzdělání B. Pokud jde o posledně uvedený příspěvek, článek 3 OPU stanoví:

„Příspěvek na vzdělání B zahrnuje do maximální výše stanovené v odstavci 1 prvním a třetím pododstavci článku 3 přílohy VII služebního řádu:

a) poplatky za zápis a za docházku do školských zařízení

b) náklady na dopravu

s vyloučením jakýchkoliv dalších nákladů, a to zejména:

– povinných nákladů, jako jsou náklady na nákup knih, školních potřeb, sportovního vybavení, pokrytí školního pojištění a léčebných výdajů, poplatky za zkoušky, náklady vynaložené na společné mimoškolní aktivity (jako jsou exkurze, návštěvy a školní výlety, sportovní události atd.), jakož i dalších nákladů spojených s naplňováním vzdělávacího programu navštěvovaného školského zařízení,

– nákladů na účast dítěte na lyžařském výcviku, pobytu u moře nebo ve škole v přírodě, jakož i na obdobných činnostech.“

III. Skutečnosti předcházející sporu a řízení před Tribunálem

10. Navrhovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku (dále jen „navrhovatelé“) jsou dočasní zaměstnanci a úředníci Evropského parlamentu s bydlištěm v Belgii. Jejich děti navštěvují vzdělávací zařízení[9], jejichž společným rysem je to, že jsou dotována Francouzským společenstvím v Belgii, avšak ne v plném rozsahu. Obě dotčená zařízení mají rovněž vlastní zdroje, které jim jsou poskytovány zejména neziskovými organizacemi (dále jen „organizace“), přičemž rodiče žáků jsou vyzýváni k tomu, aby těmto organizacím hradili příspěvek.

11. Parlament až do školního roku 2013/2014 včetně hradil z titulu výdajů na vzdělávání do výše stanovené horní hranice příspěvek, který navrhovatelé, jejichž děti již navštěvují tato zařízení, uhradili organizacím. Dne 24. dubna 2015 zamítl Parlament žádosti o náhradu příspěvku, který navrhovatelé uhradili organizacím za školní rok 2014/2015 z důvodu, že podmínky uvedené v čl. 3 odst. 1 přílohy VII služebního řádu nejsou splněny (dále jen „zamítavá rozhodnutí“). Podle Parlamentu obě dotčené školy nejsou vzdělávacími zařízeními podléhajícími poplatku ve smyslu tohoto ustanovení, jelikož dobrovolné příspěvky navrhovatelů ve prospěch organizací stojí mimo rámec bezplatného povinného vzdělávání, jak jej upravují belgické právní předpisy.

12. Ačkoli byly dne 17. a 19. listopadu 2015 zamítnuty i stížnosti podané navrhovateli proti těmto rozhodnutím, Parlament se rozhodl přiznat navrhovatelům výjimečně a z dobré vůle příspěvek na vzdělání za rok 2014/2015, ale již jej nepřiznat pro následující školní roky, pokud jde o návštěvu dotčených zařízení.

8 – Verze použitelná ke dni, kdy Tribunál vydal napadený rozsudek. V současnosti platná verze byla přijata dne 18. listopadu 2016; znění článku 5, nadepsaného „Výdaje na vzdělávání“, přebírá znění bývalého článku 3.

9 – Jedná se o školu Athénée Ganenou v Bruselu (Belgie) a o mezinárodní školu Le Verseau v Bierges (Belgie). První je církevní škola, která do programu vzdělávání Francouzského společenství v Belgii přidává několik hodin týdně výuky hebrejského jazyka, historie judaismu, Bible a anglického jazyka od prvního stupně. Druhá je nekonfesní škola, přičemž předměty jsou od mateřské školy vyučovány ve francouzštině a angličtině profesory, pro které jsou tyto jazyky jejich mateřskými jazyky.

13. Dne 17. února 2016 navrhovatelé podali návrh na zrušení zamítavých rozhodnutí Parlamentu, s výjimkou toho, že jim pro rok 2014/2015 byl výjimečně a z dobré vůle přiznán příspěvek na vzdělání, a navrhli, aby bylo Parlamentu uloženo uhradit jim příspěvek na vzdělání za rok 2015/2016. Navrhovatelé na podporu svých žalob uplatnili tři důvody, z nichž první vycházel z porušení čl. 3 odst. 1 přílohy VII služebního řádu a ze zjevně nesprávného posouzení, druhý vycházel z porušení zásady ochrany legitimního očekávání a třetí vycházel z porušení zásad rovného zacházení a řádné správy.

14. Tribunál ve svém rozsudku ze dne 28. dubna 2017 (dále jen „napadený rozsudek“) [10] každý z těchto žalobních důvodů zamítl, a v důsledku toho zamítl i návrhová žádání směřující ke zrušení zamítavých rozhodnutí. S ohledem na toto zamítnutí uvedl, že již není namístě rozhodovat o návrhových žádáních směřujících k tomu, aby bylo Parlamentu uloženo vyplatit navrhovatelům příspěvek na vzdělání za rok 2015/2016.

IV. Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

15. Podáním ze dne 28. června 2017 podali navrhovatelé společně projednávaný kasační opravný prostředek proti rozsudku Tribunálu.

16. Navrhovatelé navrhují, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek;

– vyhověl návrhovým žádáním uplatněným navrhovateli v řízení v prvním stupni v rámci žaloby ve věci T-580/16 [11];

– uložil žalovanému náhradu veškerých nákladů řízení.

17. Parlament navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek jako neopodstatněný;

– uložil navrhovatelům náhradu nákladů řízení.

18. Před Soudním dvorem byl kasační opravný prostředek projednán písemně.

V. Právní posouzení

19. Navrhovatelé mají za to, že napadený rozsudek je stižen několika vadami spočívajícími v nesprávném právním posouzení, zejména zkreslením skutkového stavu a nedostatkem odůvodnění. Tribunál se konkrétně zaprvé dopustil nesprávného právního posouzení a zkreslil skutkový stav, když odmítl autonomní a jednotný výklad pojmu „výdaje na vzdělávání“ v rámci unijního právního řádu [12]. Zadruhé napadený rozsudek podle nich obsahuje věcnou nesprávnost ve zjištěních provedených

10 – Rozsudek Tribunálu ze dne 28. dubna 2017, Azoulay a další v. Parlament (T-580/16, EU:T:2017:291).

11 – Rozsudek Tribunálu ze dne 28. dubna 2017, Azoulay a další v. Parlament (T-580/16, EU:T:2017:291).

12 – Tento důvod kasačního opravného prostředku se vztahuje na body 31 až 36, 38 a 40 napadeného rozsudku.

Tribunálem [13]. Zatřetí se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při výkladu ustálené judikatury použitelné v oblasti pravidla shody mezi stížností a žalobou [14]. Konečně Tribunál v rámci své odpovědi na žalobní důvod vycházející ze zásad rovného zacházení a řádné správy porušil svou povinnost uvést odůvodnění [15].

A. K přípustnosti

20. Uvádím, že se navrhovatelé před Tribunálem domáhali zrušení rozhodnutí o zamítnutí jejich žádostí o náhradu výdajů na vzdělávání pro školní rok 2014/2015. V rozhodnutích o zamítnutí jejich stížností, jejichž zrušení se navrhovatelé rovněž domáhají s výjimkou tohoto bodu, jim Parlament přiznal výjimečně a z dobré vůle příspěvek na vzdělání za tento rok. Navrhovatelům tedy požadovaný příspěvek přiznán byl.

21. Pokud jde o následující školní roky, Parlament ve svých rozhodnutích o zamítnutí stížností pouze upřesnil, že příspěvek na vzdělání navrhovatelům již na další školní roky nebude přiznán [16].

22. Tribunál měl za to, že rozhodnutí o zamítnutí stížnosti nemají samostatný charakter, a že mu tedy byla předložena pouze žaloba směřující proti zamítavým rozhodnutím [17], která se vztahují pouze ke školnímu roku 2014/2015. Navrhovatelé tento bod v kasačním opravném prostředku nekritizovali.

23. Pokud jde konkrétně o školní rok 2015/2016, navrhovatelé se kromě toho u Tribunálu domáhali toho, aby bylo Parlamentu uloženo vyplatit jim příspěvek na vzdělání za tento rok. Parlament před Tribunálem zdůraznil nepřípustnost tohoto návrhu, neboť administrativa příspěvek na vzdělání přiznala pouze na jeden školní rok a navrhovatelé měli postupovat podle administrativního postupu před podáním své žaloby [18].

24. Tribunál měl za to, že vzhledem k tomu, že návrhová žádání směřující ke zrušení zamítavých rozhodnutí byla zamítnuta (pokud jde o školní rok 2014/2015), není již namístě rozhodnout o žádosti týkající se školního roku 2015/2016 [19]. Ani tento bod navrhovatelé ve svém kasačním opravném prostředku nekritizovali.

25. Za těchto okolností a v případě, že by Soudní dvůr považoval za nutné zkoumat z úřední povinnosti podmínku přípustnosti žaloby na neplatnost podané k Tribunálu [20] týkající se právního zájmu na podání žaloby, mám za to, že navrhovatelé mají právní zájem na podání žaloby proti zamítavým rozhodnutím pro školní rok 2014/2015, což je dostatečné k odůvodnění přípustnosti žaloby. Je zajisté pravda, že jim pro tento rok příspěvek na vzdělání přiznán byl. Navrhovatelům však byl příspěvek ve skutečnosti přiznán na základě výjimečného opatření z dobré vůle přijatého Parlamentem jako kompenzace prodlení při vyřizování jejich žádostí [21]. Rozhodnutí o zamítnutí jejich žádostí obsahující zaujetí konečného stanoviska administrativy k nim však nebyla vzata zpět a určují jejich práva. Navrhovatelé si tak zachovávají právní zájem na podání žaloby proti těmto rozhodnutím, která nepříznivě zasahují do jejich právního postavení tím, že jim odmítla přiznat nárok na příspěvek na vzdělání.

13 – Tento důvod kasačního opravného prostředku se vztahuje na body 45 a 46 napadeného rozsudku.

14 – Tento důvod kasačního opravného prostředku se vztahuje bod 47 napadeného rozsudku.

15 – Tento důvod kasačního opravného prostředku se vztahuje na body 55 a 56 napadeného rozsudku.

16 – Dokud dotčená zařízení nebudou splňovat podmínky stanovené pro poskytnutí příspěvku na vzdělání.

17 – Bod 12 napadeného rozsudku.

18 – Body 68 až 74 žalobní odpovědi Parlamentu před Tribunálem.

19 – Bod 65 napadeného rozsudku.

20 – K pravomoci Soudního dvora k tomu, aby z úřední povinnosti uplatnil poprvé ve fázi řízení o kasačním opravném prostředku nepřípustnost žaloby u Tribunálu, viz rozsudek Soudního dvora ze dne 23. dubna 2009, Sahlstedt a další v. Komise (C-362/06 P, EU:C:2009:243, bod 22).

21 – Body 66 a 67 žalobní odpovědi Parlamentu před Tribunálem.

26. Co se týče kasačního opravného prostředku, Parlament jeho přípustnost nezpochybnil a neshledávám důvody k tomu, abych z úřední povinnosti uplatnila jeho nepřípustnost.

B. K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z nesprávného právního posouzení a ze zkreslení skutkového stavu při výkladu pojmu „výdaje na vzdělávání“

1. Autonomní výklad pojmu „výdaje na vzdělávání“

27. Navrhovatelé vytýkají Tribunálu, že neprovedl autonomní a jednotný výklad pojmu „výdaje na vzdělávání“ v rámci unijního právního řádu. Uplatňují judikaturu Soudního dvora, na základě níž mají úředníci podle článku 1a služebního řádu při uplatňování tohoto služebního řádu nárok na rovné zacházení, což zpravidla vyžaduje, aby služební řád byl vykládán autonomním a jednotným způsobem v celé Unii. Tento výklad je třeba nalézt s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou [22].

28. Pokud jde konkrétně o výdaje na vzdělávání, navrhovatelé se odvolávají na rozsudek ve věci Bovagnet v. Komise k tomu, aby uvedli, že pro účely náhrady tento pojem nemůže záviset na stávajících označeních či klasifikacích provedených na vnitrostátní úrovni, ale musí záviset pouze na samotné povaze a na znacích, které zakládají výdaj, který má být nahrazen [23]. Podle navrhovatelů přitom Tribunál tento pojem vyložil s ohledem na belgické právní předpisy.

29. Argumenty navrhovatelů pro mě nejsou přesvědčivé. Podobně jako Parlament se domnívám, že Tribunál provedl autonomní výklad pojmu „výdaje na vzdělávání“, který zohledňuje účel příspěvku na vzdělání a který nezávisí na kvalifikacích použitých na vnitrostátní úrovni.

30. Tribunál tak v bodě 30 napadeného rozsudku definoval pojem „výdaje na vzdělání“, které lze nahradit v rámci příspěvku na vzdělání, jako pokrývající výdaje umožňující žákovi přístup do vzdělávacího zařízení (zápisné), tak výdaje, které mu umožňují navštěvovat výuku a užitečně se účastnit učebních programů téhož zařízení (poplatek za docházku).

31. Tato definice přejímá definici použitou Soudem pro veřejnou službu v rozsudku Bovagnet v. Komise [24], jehož skutkové okolnosti spadaly do jiného vnitrostátního kontextu, neboť se dotčené vzdělávací zařízení nacházelo v Lucembursku.

32. Při přezkumu, zda výdaje vynaložené navrhovateli skutečně představují poplatky za zápis a docházku ve smyslu rozsudku Bovagnet v. Komise [25], Tribunál v bodech 31 a 32 napadeného rozsudku konstatoval, že zápis a výuka poskytovaná dotčenými zařízeními nejsou podmíněny zaplacením peněžní částky pokrývající náklady na zápis a docházku. Stejně tak nezaplacení požadovaného příspěvku příslušným organizacím nemělo za následek odmítnutí zápisu nebo vyloučení žáka. Jinými slovy, zařízení *nepožadovala* zaplacení určité peněžní částky k tomu, aby do nich děti měly přístup a účastnily se výuky, nebo také rodiče nebyli *povinni* platit náklady. Tribunál z toho vyvodil, že náklady vynaložené navrhovateli nemohou být kvalifikovány jako výdaje na vzdělávání.

33. Tribunál tak pojem „výdaje na vzdělávání“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 přílohy VII služebního řádu vyložil tak, že musí být *povinné* pro úředníka za účelem zápisu jeho dítěte do určitého zařízení a umožnit mu účastnit se v něm výuky.

22 – Navrhovatelé v řízení o kasačním opravném prostředku v tomto ohledu uvádějí rozsudek Soudního dvora ze dne 15. října 2015, Axa Belgium (C-494/14, EU:C:2015:692, body 21 a 24).

23 – Rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 8. září 2011, Bovagnet v. Komise (F-89/10, EU:F:2011:129, bod 22).

24 – Rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 8. září 2011, Bovagnet v. Komise (F-89/10, EU:F:2011:129, bod 23).

25 – Rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 8. září 2011, Bovagnet v. Komise (F-89/10, EU:F:2011:129, bod 23).

34. Tato podmínka byla stanovena již v rozsudku Bovagnet v. Komise. Nahraditelné výdaje v něm byly definovány jako výdaje, které podmiňují samotné přijetí žáka do školy a k výuce, tedy ke vzdělávání, a jejichž zaplacení je tak povinné [26].

35. Tento výklad odpovídá požadavkům služebního řádu. Jak totiž připomíná Parlament, ustanovení unijního práva, která zakládají nárok na finanční plnění, musí být vykládána restriktivně [27].

36. Náhrada příspěvku zaplaceného úředníkem fakultativně a dobrovolně by tomuto požadavku restriktivního výkladu neodpovídala. Kromě toho by to bylo v rozporu s vůlí normotvůrce, který v rámci reformy služebního řádu v roce 2004 podmínil náhradu výdajů tím, že dítě navštěvuje zařízení podléhající poplatku [28], a ukončil vyplácení příspěvku na vzdělání ve formě paušální částky poskytnuté úředníkům [29]. Služební řád tedy neumožňuje považovat příspěvek na vzdělání jako doplněk k odměně, který by úředník použil volně, zejména tak, že by hradil dobrovolné příspěvky nebo dary.

37. Tribunál pojem „výdaje na vzdělání“ nevyložil v souladu s belgickým právem. Ačkoli uvádí [30] vnitrostátní oběžník Francouzského společenství v Belgii nadepsaný „Bezplatný přístupu k povinnému vzdělávání“ [31], je to pouze jako nepřímý důkaz na podporu konstatování, které navrhovatelé nezpochybnili, že jim zařízení neukládala platbu poplatků za zápis a za docházku. Tribunál totiž uvedl, že tento oběžník, použitelný na dotčená zařízení, stanoví, že dotované zařízení nemůže podmínit zápis zaplacením peněžní částky, a nezaplacení výdajů, které zařízení může požadovat [32], nemůže mít dopad na docházku dotčeného žáka do zařízení.

38. Tribunál tedy při určování, zda platba výdajů, jejichž náhrady se navrhovatelé domáhají, podmiňuje přijetí jejich dětí do dotčených zařízení, odkázal na belgické právo jako na relevantní nepřímý důkaz, a nikoli jako na určující kritérium [33], což dokládá použití příslovce „ostatně“ [34].

39. Navrhovatelé mají za to, že podle restriktivního výkladu uplatněného Tribunálem náhrada výdajů na vzdělávání závisí na různých vzdělávacích systémech členských států.

40. To je nesprávné. To, co se může měnit v rámci jednotlivých členských států nebo v jednotlivých zařízeních, není náhrada výdajů na vzdělávání, ale samotná existence a výše výdajů na vzdělávání, které mají být nahrazeny.

41. Jestliže tak určité zařízení podmiňuje zápis a docházku žáka zaplacením výdajů, jejich náhradu určuje jejich povaha a znaky, které tyto výdaje zakládají, a to v souladu s rozsudkem Bovagnet v. Komise [35] a nezávisle na označeních nebo vnitrostátních klasifikacích. Naproti tomu, jestliže zařízení zápis a docházku žáka nepodmíní zaplacením výdajů, bez ohledu na to, jaký je k tomu důvod, dotčený úředník není oprávněn k tomu, aby získal příspěvek na vzdělání.

26 – Rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 8. září 2011, Bovagnet v. Komise (F-89/10, EU:F:2011:129, body 26 a 27).

27 – Rozsudky Tribunálu ze dne 30. listopadu 1994, Dornonville de la Cour v. Komise (T-498/93, EU:T:1994:278, bod 38 a citovaná judikatura), a Soudu pro veřejnou službu ze dne 30. června 2015, Petsch v. Komise (F-124/14, EU:F:2015:69, bod 33).

28 – V případě navštěvování základní nebo střední školy.

29 – Viz bod 2 tohoto stanoviska.

30 – Viz body 31, 33 a 36 napadeného rozsudku, které jsou výslovně předmětem kritiky navrhovatelů.

31 – Oběžník č. 4516 ze dne 29. srpna 2013.

32 – Jako jsou výdaje na plavání a kulturní a sportovní činnosti.

33 – Pokud jde o pojem „základní vzdělání“, viz rozsudek Tribunálu ze dne 29. června 2004, Hivonnet v. Rada (T-188/03, EU:T:2004:194, bod 28), a pokud jde o pojem „výdaje na vzdělávání“, rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 8. září 2011, Bovagnet v. Komise (F-89/10, EU:F:2011:129, bod 21).

34 – „Opačná situace, jak to *ostatně* vyplývá z oběžníku č. 4516 […]“ (bod 31 napadeného rozsudku); „[…] jak *ostatně* potvrzuje oběžník č. 4516“ (bod 36 napadeného rozsudku).

35 – Rozsudek Soudu pro veřejnou službu ze dne 8. září 2011, Bovagnet v. Komise (F-89/10, EU:F:2011:129, body 22 a 23).

42. Navrhovatelé se následně domnívají, že autonomní výklad by měl zohlednit skutečnost, že bez příspěvků, k jejichž zaplacení jsou vyzýváni, by dotčená zařízení nebyla schopna financovat specifické vzdělávání, pro něž se navrhovatelé rozhodli zapsat své děti. Příspěvky tedy podle nich představují výdaje, které navrhovatelé skutečně vynaložili pro vzdělávání svých dětí.

43. Tribunál, který rozhodl, že výdaje na vzdělání nepokrývají všechny výdaje skutečně vynaložené pro vzdělávání, ale pouze výdaje, které zařízení vyžaduje jako poplatky za zápis a docházku, však tento pojem vyložil v souladu se zněním a účelem použitelných ustanovení služebního řádu.

44. Navrhovatelé mají konečně za to, že Tribunál, který měl v bodě 40 napadeného rozsudku za to, že zaplacené příspěvky musí být považovány za „další náklady“ ve smyslu článku 3 OPU, značně omezil autonomní pojem „výdaje na vzdělávání“ uvedený ve služebním řádu. Podle navrhovatelů měl Tribunál za to, že zaplacené příspěvky spadají do kategorie „další náklady“ pouze z důvodu, že nesouvisí s oficiálním belgickým vzdělávacím programem.

45. Takový výklad rozsudku Tribunálu nesdílím. Tribunál poté, co z výše uvedených důvodů [36] dospěl k závěru, že zaplacené příspěvky nespadají do kategorie nahraditelných výdajů na vzdělávání, zařadil tyto příspěvky vylučovací metodou do zbytkové kategorie nenahraditelných „jakýchkoli dalších nákladů“. Vzhledem k tomu, že výčet stanovených případů spadajících do této kategorie není taxativní, Tribunál je mohl správně považovat za „další náklady spojené s naplněním vzdělávacího programu navštěvovaného školského zařízení“ [37].

46. Tato vytýkaná skutečnost tedy musí být zamítnuta.

2. Zkreslení skutkového stavu

47. Navrhovatelé tvrdí, že Tribunál tím, že v bodě 31 napadeného rozsudku uvedl, že vyúčtování výdajů na vzdělávání organizacemi není v souladu s belgickým právem, zkreslil skutkový stav.

48. V tomto ohledu se o takové zkreslení jedná, pokud – aniž byly uplatněny nové důkazy – se posouzení existujících důkazů jeví zjevně nesprávné [38].

49. V projednávaném případě se přitom takové zkreslení vnitrostátního práva nijak neprojevuje, jelikož navrhovatelé neprokázali, že dotčený oběžník není závazný, ani to, že Tribunál provedl posouzení, které jde zjevně proti jeho obsahu. Navrhovatelé konkrétně neprokázali na podporu svého argumenty, že jsou zařízení nebo organizace oprávněny požadovat zaplacení nákladů týkajících se specifického pedagogického projektu těchto zařízení.

50. I tato vytýkaná skutečnost musí být tedy zamítnuta.

51. První důvod kasačního opravného prostředku je tedy jako celek neopodstatněný.

36 – Body 32 až 36 tohoto stanoviska.

37 – Viz bod 40 napadeného rozsudku.

38 – Rozsudek Soudního dvora ze dne 18. ledna 2007, PKK a KNK v. Rada (C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 37).

C. Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z věcné nesprávnosti zjištění

52. Navrhovatelé mají za to, že odpověď v napadeném rozsudku na jejich důvod vycházející z porušení zásady legitimního očekávání obsahuje věcnou nesprávnost zjištění. Podle nich se Tribunál vyjádřil k otázce, zda formulář připravený Parlamentem, který mají vyplnit dotčená zařízení, prokazuje existenci poplatku za zápis. Naproti tomu se nevyjádřil k existenci ustálené praxe Parlamentu, která u navrhovatelů vyvolala legitimní očekávání.

53. Tribunál však v bodech 44 a 45 napadeného rozsudku odpověděl na žalobní důvod navrhovatelů vycházející z porušení zásady ochrany legitimního očekávání. Tribunál poté, co připomněl tři podmínky, které je třeba splnit pro uplatnění ochrany legitimního očekávání, uvedl, že i pokud byla administrativou poskytnuta konkrétní, nepodmíněná a shodující se ujištění, nemohla vyvolat u navrhovatelů legitimní očekávání vzhledem k tomu, že nedodržela ustanovení služebního řádu.

54. Odpověď Tribunálu na tento důvod ostatně vychází z ustálené judikatury [39].

55. V tomto kontextu je formulář zaslaný dotčeným zařízením, ohledně něhož Tribunál upřesnil, že neumožnil prokázat, že navrhovatelé zaplatili poplatky za zápis, zmíněn v bodě 46 napadeného rozsudku pouze jako odpověď na argument účastníků řízení, podle něhož v souvislosti se zasláním tohoto formuláře vznikla ujištění zakládající legitimní očekávání z jejich strany.

56. Druhý důvod kasačního opravného prostředku je tedy zjevně neopodstatněný.

D. Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při výkladu judikatury týkající se pravidla shody mezi stížností a žalobou

57. Navrhovatelé uvádějí, že Tribunál, který odmítl jako nepřípustný jejich argument vycházející z porušení zásady právní jistoty, neboť tento argument nebyl uplatněn ve stížnosti, v bodě 47 napadeného rozsudku nezohlednil judikaturu týkající se shody mezi stížností a žalobou.

58. Podle navrhovatelů Parlament uvedl, že příspěvek na vzdělání podléhá ročnímu hodnocení, až v rozhodnutích o zamítnutí stížností. Uvádějí judikaturu, která stanoví výjimku z pravidla shody mezi stížností a žalobou: pokud se stěžovatel dozví o odůvodnění aktu, který nepříznivě zasahuje do jeho právního postavení, prostřednictvím odpovědi na svou stížnost, musí být jakýkoliv důvod poprvé uplatněný až ve fázi žaloby, který zpochybňuje opodstatněnost odůvodnění uvedeného v odpovědi na stížnost, považován za přípustný [40]. Navrhovatelé mají tedy za to, že jsou oprávněni uplatnit poprvé až v žalobě skutečnost, že je výsada Parlamentu spočívající v tom, že příspěvek na vzdělání podrobí ročnímu hodnocení, v rozporu se zásadou právní jistoty.

59. Parlament namítá, že rozhodnutí o zamítnutí stížností neobsahují odůvodnění, které podstatně mění nebo doplňuje odůvodnění obsažené v zamítavých rozhodnutích.

60. V tomto ohledu je pravda, že Parlament uvedl popové až ve své odpovědi na stížnosti navrhovatelů, že je příspěvek na vzdělání předmětem ročního hodnocení. Toto tvrzení však podporuje jeho argument, podle něhož navrhovatelům neposkytl konkrétní a nepodmíněná ujištění, pokud jde o poskytnutí příspěvku na vzdělání. Parlament tedy v odpovědi na důvod vycházející z porušení legitimního

39 – Rozsudky Soudního dvora ze dne 6. února 1986, Vlachou v. Účetní dvůr (162/84, EU:C:1986:56, bod 6), Tribunálu ze dne 27. března 1990, Chomel v. Komise (T-123/89, EU:T:1990:24, body 25 až 30), a Soudu pro veřejnou službu ze dne 7. července 2015, Kur v. Komise (F-53/14, EU:F:2015:81, bod 64).

40 – Navrhovatelé uvádějí rozsudek Tribunálu ze dne 21. května 2014, Mocová v. Komise (T-347/12 P, EU:T:2014:268, bod 44).

očekávání, který navrhovatelé uplatnili ve své stížnosti, uvedl, že je příspěvek na vzdělání předmětem ročního hodnocení. Tento argument nepředstavuje důvod zamítavých rozhodnutí, který se objevil až ve fázi odpovědi na stížnosti, ale představuje důvod, pro nějž u navrhovatelů v řízení o kasačním opravném prostředku nemohlo vzniknout legitimní očekávání.

61. Rozsudek, na který odkazují navrhovatelé, byl mimoto vydán za okolností, kdy se administrativa v odmítnutí stížnosti odchýlila od odůvodnění obsaženého ve svém původním rozhodnutí a uvedla jiné odůvodnění [41]. Tak tomu v projednávané věci není. Důvod pro zamítnutí žádosti o náhradu je stejný v původních rozhodnutích i v zamítnutí stížností: dotčená zařízení nelze kvalifikovat jako zařízení podléhající poplatku podle služebního řádu, a nesplňují tedy podmínky k tomu, aby navrhovatelům mohl být přiznán nárok na příspěvek na vzdělání.

62. Z toho vyplývá, že není pravda, že Tribunál, který odmítl jako nepřípustnou jejich argumentaci týkající se zásady právní jistoty z toho důvodu, že nebyla uplatněna ve stížnosti, nezohlednil judikaturu týkající se pravidla shody mezi administrativní stížností a žalobou.

63. Třetí důvod kasačního opravného prostředku je tudíž neopodstatněný.

E. Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z porušení povinnosti uvést odůvodnění

64. Navrhovatelé tvrdí, že Tribunál porušil svou povinnost uvést odůvodnění, když v bodě 56 napadeného rozsudku prohlásil, že první část třetího žalobního důvodu, vycházející z porušení zásady rovného zacházení, je irelevantní.

65. Navrhovatelé před Tribunálem uvedli, že úředníkům jiného unijního orgánu je i nadále poskytována náhrada výdajů na vzdělávání pro jejich děti navštěvující tatáž zařízení. Navrhovatelé měli za to, že je vůči nim uplatňováno rozdílné zacházení na základě stejných pravidel služebního řádu.

66. Tribunál odpověděl na tuto vytýkanou skutečnost ve dvou fázích, i když stručně. Tribunál poté, co připomněl základy a obsah zásady rovného zacházení, v bodě 55 napadeného rozsudku zdůraznil, že tato zásada musí být v souladu s dodržováním zásady legality. V důsledku toho, a podle ustálené judikatury [42], se úředník nemůže ve svůj prospěch dovolávat protiprávnosti, k níž došlo ve prospěch jiné osoby. Vzhledem k tomu, že Tribunál kromě toho konstatoval, že poskytnutí náhrady takových výdajů, jako jsou výdaje vynaložené navrhovateli, není v souladu s ustanoveními služebního řádu, vyvodil z toho, že se navrhovatelé nemohou dovolávat této protiprávnosti, k níž došlo ve prospěch jiných úředníků.

67. Tribunál tak dospěl k závěru, že vytýkaná skutečnost vycházející z porušení zásady rovného zacházení je irelevantní.

68. Nejeví se mi, že by tím Tribunál porušil svou povinnost uvést odůvodnění, která vyplývá z článků 36 a 53 statutu Soudního dvora Evropské unie. Tato povinnost mu neukládá, aby poskytl vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každým argumentem uvedeným stranami sporu. Je nezbytné, aby odůvodnění rozsudku umožnilo zúčastněným osobám seznámit se s důvody, proč Tribunál nepřijal jejich argumenty, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými

41 – Rozsudek Tribunálu ze dne 21. května 2014, Mocová v. Komise (T-347/12 P, EU:T:2014:268, bod 32).

42 – Rozsudky Soudního dvora ze dne 4. července 1985, Williams v. Účetní dvůr (134/84, EU:C:1985:297, bod 14), Tribunálu ze dne 11. července 2007, Centeno Mediavilla a další v. Komise (T-58/05, EU:T:2007:218, bod 155), a Soudu pro veřejnou službu ze dne 21. ledna 2014, Van Asbroeck v. Parlament (F-102/12, EU:F:2014:4, bod 38).

k tomu, aby mohl vykonat svůj přezkum [43]. Tak je tomu v projednávané věci. Odůvodnění poskytnuté Tribunálem v bodech 55 a 56 napadeného rozsudku umožňuje pochopit důvody, pro něž měl Tribunál za to, že uplatnění zásady rovného zacházení je irelevantní a nepovažoval za nezbytné odpovídat na všechny argumenty týkající se dodržování této zásady.

69. Navrhovatelé dále uvádějí, že se Tribunál nevyjádřil k tvrzenému porušení článku 22 Listiny základních práv Evropské unie, který Unii zavazuje k tomu, aby respektovala kulturní, náboženskou a jazykovou rozmanitost. Mám za to, že i když navrhovatelé toto ustanovení skutečně zmiňují v žalobě před Tribunálem v rámci druhé části třetího žalobního důvodu, týkající se porušení zásady řádné správy, činí tak způsobem příliš hypotetickým a obecným k tomu, aby bylo možné mít za to, že uplatňují jeho porušení. Tribunálu tedy nelze vytýkat, že se v tomto ohledu nevyjádřil.

70. Z předcházejícího vyplývá, že podle mého názoru musí být i čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jako neopodstatněný, a že tedy kasační opravný prostředek musí být zamítnut v plném rozsahu.

VI. K nákladům řízení

71. Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 tohoto jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

72. Vzhledem k tomu, že Parlament požadoval náhradu nákladů řízení a navrhovatelé neměli ve věci úspěch, je důvodné rozhodnout, že posledně uvedení ponesou vlastní náklady řízení a ukládá se jim rovněž náhrada nákladů řízení vynaložených Parlamentem.

VII. Závěry

73. S ohledem na předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl následovně:

„1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Paní Irit Azoulay, pan Andrew Boreham, paní Mirja Bouchard a pan Darren Neville ponesou vlastní náklady řízení a ukládá se jim rovněž náhrada nákladů řízení vynaložených Evropským parlamentem.“

43 – Viz zejména rozsudky Soudního dvora ze dne 20. května 2010, Gogos v. Komise (C-583/08 P, EU:C:2010:287, bod 30), a Tribunálu ze dne 2. července 2010, Kerstens v. Komise (T-266/08 P, EU:T:2010:273, bod 73).